

ZBIERKA ZÁKONOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1985

Vyhlásené: 10.06.1985 Časová verzia predpisu účinná od: 01.01.1995 do: 31.10.2005

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

46

VYHLÁŠKA

Ministerstva zdravotníctva Slovenskej socialistickej republiky

z 5. februára 1985

o postupe pri úmrtí a o pohrebníctve

Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej socialistickej republiky podľa § 82 zákona č. 20/1966 Zb. o starostlivosti o zdravie ľudu po prerokovaní so zúčastnenými ústrednými orgánmi ustanovuje:

III. ODDIEL

POCHOVÁVANIE

§ 9

Dočasné uloženie mŕtveho

Mŕtvi sa dočasne ukladajú v domoch smútku. V miestach, kde je dom smútku vybudovaný, musí byť telo osoby zomretej mimo zdravotníckeho zariadenia premiestnené do tohto domu najneskôr do ôsmich hodín po prehliadke, ak v tej istej lehote nebolo umiestnené v obdobnom zariadení pre dočasné uloženie mŕtvych v krematóriu, na cintoríne alebo prevezené na pitvu. Do ôsmich hodín sa nepočíta čas medzi 22. a 6. hodinou. Prevoz mŕtveho okrem prípadov uvedených v § 3 ods. 2 zabezpečí obstarávateľ pohrebu.

§ 10

Pochovávacia povinnosť

(1) Mŕtvy musí byť pochovaný spravidla do 96 hodín, nie však pred uplynutím 48 hodín od úmrtia. Ak bola vykonaná pitva, možno mŕtveho pochovať ihneď po pitve; ak ide o súdnu pitvu, možno mŕtveho pochovať len so súhlasom prokurátora alebo vyšetrovateľa. V odôvodnených prípadoch a za predpokladu uloženia mŕtveho v miestnosti pre dočasné uloženie mŕtvych vybavenej chladiacim zariadením môže okresný národný výbor povoliť odklad pohrebu, najviac o ďalších 48 hodín. Od pohrebu sa môže upustiť, ak sa telo mŕtveho má trvale použiť na vedecké alebo vyučovacie ciele. Takto možno použiť telá mŕtvych, ktorí s tým prejavili pred smrťou súhlas v písomnej forme, alebo totožnosť ktorých nemožno zistiť. Na také ciele možno tiež použiť telo mŕtveho, o ktoré sa do 96 hodín od úmrtia nikto neprihlásil napriek tomu, že osoby jemu blízke¹⁾ boli včas preukázateľne upovedomené, a mŕtvy neurobil pred smrťou opatrenia o pohrebe.

(2) Pred pohrebom alebo pred určením tela mŕtveho na vedecké alebo vyučovacie ciele sa musí preukázať, že bola vykonaná jeho prehliadka, prípadne aj pitva.

(3) Ak sa od pohrebu neupustilo podľa odseku 1 alebo ak nikto pohreb nezabezpečil, je povinný tak urobiť príslušný národný výbor, v obvode ktorého došlo k úmrtiu, našlo sa telo alebo bolo telo mŕtveho vyložené z dopravného prostriedku.

§ 11**Druhy pohrebov**

(1) Pochováva sa uložením do zeme alebo spopolnením, ak dôležitý všeobecný záujem nevyžaduje iný druh pohrebu, na ktorý dal súhlas okresný hygienik.

(2) Výnimočne možno uložiť rakvu s telom mŕtveho do hrobky vybudovanej so súhlasom správy cintorína.

(3) Rakvy, v ktorých sa mŕtvi pochovávajú, musia byť dôkladne utesnené. Ak to vyžadujú klimatické podmienky, na dne rakvy musí byť tesniaca vložka, prípadne vrstva absorbčnej hmoty.

(4) Mŕtvi sa ukladajú do zeme na cintorínoch. Uloženie mimo cintorína môže povoliť príslušný národný výbor len z dôvodov hodných osobitného zreteľa so súhlasom okresného hygienika.

(5) Spopolnené ostatky sa ukladajú na pohrebiskách (§ 15).

(6) Ak sú splnené všetky predpísané podmienky pohrebu, ktorý si mŕtvy zvolil, treba podľa možnosti jeho prianiu vyhovieť. Ak mŕtvy neurčil druh pohrebu, určí ho ten, kto pohreb obstaráva. Tieto ustanovenia neplatia, ak dôležitý všeobecný záujem vyžaduje iný druh pohrebu.

§ 12**Pochovávacie obvody**

(1) Uloženie mŕtvych do zeme sa má vykonať spravidla na cintoríne, v územnom obvode ktorého osoba zomrela, pred úmrtím žila, alebo sa našlo telo mŕtveho, prípadne bolo vyložené z dopravného prostriedku. Územné obvody, z ktorých sa mŕtvi ukladajú na určité cintoríny, určí príslušný národný výbor.

(2) Pochovať mŕtveho na inom cintoríne možno len s povolením príslušného národného výboru, do obvodu ktorého tento cintorín patrí.

Spopolňovanie mŕtvych**§ 13**

(1) Spopolnenie možno vykonať len s povolením príslušného národného výboru, v obvode ktorého osoba zomrela alebo sa našlo telo mŕtveho, prípadne bolo vyložené z dopravného prostriedku. Povolenie sa udelí, ak je totožnosť mŕtveho nepochybná a ak je potvrdenie prehliadajúceho lekára alebo doklad o vykonanej pitve, že nie je podozrenie z trestného činu. Ak je podozrenie z trestného činu, možno povoliť po súdnej pitve spopolnenie len so súhlasom prokurátora alebo vyšetrovateľa.

(2) Povolenie na spopolnenie mŕtveho dopraveného z cudziny dáva príslušný národný výbor, v obvode ktorého má byť mŕtvy spopolnený.

(3) Proti rozhodnutiu príslušného národného výboru, ktorý odoprel udeliť povolenie na spopolnenie, sa možno odvolať do troch dní od doručenia rozhodnutia. Proti predbežnému opatreniu príslušného národného výboru, ako naložiť s telom mŕtveho do rozhodnutia o odvolaní, niet opravného prostriedku.

(4) Ak to vyžaduje všeobecný zdravotný záujem, najmä pri epidémiách, hlavný hygienik SSR môže uložiť povinnosť spopolňovať mŕtvych, aj keď nie sú splnené podmienky ustanovené v

predchádzajúcich odsekoch; pri podozrení z trestného činu je však i v týchto prípadoch potrebný súhlas prokurátora alebo vyšetrovateľa.

§ 14

(1) Spopolnenie mŕtvych sa smie vykonávať len v krematóriách.

(2) Správy krematórií sú povinné prijímať na spopolnenie všetkých mŕtvych, ktorých spopolnenie bolo povolené.

(3) Správa krematória zariadi, aby spopolnené ostatky (ďalej len „popol“) boli uložené do presne označenej urny s uzáverom. Urnu s popolom vydá správa krematória obstarávateľovi pohrebu alebo správe pohrebiska, kde má byť uložená, prípadne splnomocnenej osobe, ktorá predloží doklad o tom, že popol bude uložený na pohrebisku alebo že príslušný národný výbor povolil uloženie mimo pohrebiska. Ak obstarávateľ pohrebu alebo príslušné orgány neurobia iné opatrenia, správa krematória je povinná uschovať urnu počas jedného roka od spopolnenia. Po uplynutí tejto doby môže odovzdať popol správe pohrebiska na voľné uloženie.

§ 15

Uloženie popola

(1) Prijatť popol na uloženie je povinná správa každého urnového pohrebiska. Správa cintorína má túto povinnosť len vtedy, ak v pochovávacom obvode nie je urnové pohrebisko alebo ak ide o uloženie do hrobu, prípadne do náhrobku k inému príslušníkovi rodiny.

(2) Popol sa ukladá na pohrebisku podľa želania mŕtveho alebo obstarávateľa pohrebu v urne, voľným zmiešaním so zemou, rozptylom alebo vsypom.

(3) Voľné zmiešanie popola so zemou sa vykonáva na mieste, ktoré je na tento účel na pohrebisku vyhradené. Rozptyl je možné vykonávať iba na pohrebisku, ktoré je vopred na tento účel schválené (rozptylová lúka). Vsyp sa vykoná na určitom mieste pohrebiska do zeme tak, že pozostalí majú k nemu prístup, ako aj možnosť vsypu popola ďalších členov rodiny, prípadne iných osôb.

(4) O vykonanom voľnom zmiešaní so zemou, rozptyle alebo vsype vedie správa pohrebiska evidenciu v osobitnej knihe. V nej sa uvádza meno a priezvisko mŕtveho, jeho posledné bydlisko, deň narodenia, úmrtia, deň a miesto spopolnenia a spôsob uloženia popola. Súčasťou evidencie je abecedný zoznam osôb, ktoré boli týmto spôsobom pochované.

(5) Národný výbor príslušný podľa miesta pohrebiska, kde sa má popol uložiť, môže z dôvodov hodných osobitného zreteľa povoliť, aby sa podľa prania mŕtveho alebo obstarávateľa pohrebu uložil popol na mieste, ktoré si oni zvolili. O uložení popola mimo pohrebiska vedie príslušný národný výbor osobitnú evidenciu.

§ 16

Ostatky

(1) Na uloženie alebo splnomocnenie exhumovaných tiel mŕtvych a ostatkov tiel pochovaných alebo spopolnených inak než podľa predpisov o pochovávaní platia obdobné ustanovenia tejto vyhlášky.

(2) Iné ostatky, najmä potratené alebo predčasne odňaté ľudské plody, ako aj časti tela alebo orgány odňaté žijúcim alebo mŕtvym osobám, pokiaľ sa nepoužijú na vedecké alebo vyučovacie ciele, uložia sa do zeme na cintoríne alebo sa spopolnia v spaľovniach zdravotníckych zariadení, a to len vtedy, ak nie je podozrenie z trestného činu.

IV. ODDIEL POHREBISKO

§ 17

Zriadenie a správa pohrebiska

(1) Pohrebiská (cintoríny, kolumbária, urnové háje a rozptylové lúky) zriaďujú a spravujú miestne (mestské) národné výbory, ktoré ich správu môžu zveriť iným socialistickým organizáciám.

(2) Na zriadenie pohrebiska treba súhlas okresného hygienika, ktorý schváli aj zásobovanie vodou, kapacitu zariadení pre osobnú hygienu a likvidáciu odpadkov. Pre cintorín určí aj najmenšiu hĺbku hrobov.

§ 18

Prepožičanie miesta na pohrebisku

(1) Správa pohrebiska je povinná prepožičať miesto na hrob minimálne na tleciu dobu (§ 20) a miesto na urnu na 25 rokov od prvého uloženia. Ak to pomery na pohrebisku umožňujú, správa pohrebiska je povinná prepožičať miesto na hrob ešte na ďalšiu dobu; v opačnom prípade musí o tom včas upovedomiť toho, komu doteraz bolo miesto prepožičané. Prepožičaním vzniká právo na užívanie miesta na hrob tomu, komu bolo prvýkrát prepožičané a prechádza na osoby jemu blízke.¹⁾

(2) Po uplynutí doby, na ktorú bolo miesto prepožičané, naloží sa s ostatkami, urnami a náhrobkami obdobne ako pri zrušení pohrebiska (§ 22).

(3) Hroby a urny, ktoré majú kultúrny význam, nemôžu sa s výnimkou prípadov, v ktorých je pohrebisko zrušené, odstrániť ani po uplynutí doby, na ktorú bolo miesto prepožičané.

§ 19

Spôsob ukladania do hrobu

(1) Mŕtvi sa spravidla ukladajú len po jednom do každého hrobu, ak dôležitý všeobecný záujem nevyžaduje uloženie do spoločného hrobu.

(2) Správa cintorína môže na žiadosť alebo so súhlasom toho, komu bolo miesto na hrob prepožičané, povoliť, aby do toho istého hrobu boli uložení ďalší mŕtvi príbuzní, prípadne aj iné blízke osoby, a to po uplynutí tlecej doby. Pred uplynutím tlecej doby možno tak urobiť len so súhlasom okresného hygienika.

§ 20

Tlecia doba

Telo mŕtveho musí byť uložené v zemi na dobu, ktorá so zreteľom na zloženie pôdy nesmie byť kratšia ako 10 rokov (tlecia doba). Dĺžku tlecej doby určí na základe výsledkov hydrogeologického prieskumu okresný hygienik pri zriadení cintorína.

§ 21

Exhumácia

(1) Pred uplynutím tlecej doby sa smie telo mŕtveho (ostatky) vyňať zo zeme (exhumovať) z úradnej moci alebo na žiadosť pozostalých. Exhumáciu možno vykonať len za prítomnosti zástupcov správy cintorína, ak osobitný predpis neustanovuje iné.⁴⁾

(2) Na žiadosť pozostalých možno vykonať exhumáciu len výnimočne z osobitne závažných dôvodov so súhlasom okresného hygienika, a to len vtedy, ak je tiež preukázané, že sa na tom dohodli osoby blízke mŕtvemu.¹⁾

(3) Náklady na exhumáciu uhrádza ten, kto o ňu požiadal.

§ 22

Zrušenie pohrebiska

(1) Ak pohrebisko alebo jeho časť nevyhovuje zdravotnému alebo inému všeobecnému záujmu, príslušný národný výbor zakáže pochovávanie na ňom alebo pohrebisko zruší.

(2) Po zrušení pohrebiska sa ostatky a urny uložené v zemi ponechajú na mieste a urny uložené v kolumbáriách alebo náhrobkoch sa vyberú a popol sa na vyhradenom mieste zmieša so zemou, ak užívatelia prepožičaných miest neumiestnia v určenej lehote ostatky na inom pohrebisku.

(3) Náhrobky a ostatné príslušenstvo hrobu, ktoré vlastníci neodstránia v určenej lehote, odstráni na svoj náklad organizácia, v záujme ktorej sa pohrebisko zrušuje.

(4) Rozhodnutie o zrušení pohrebiska sa zverejní na pohrebisku spôsobom, ktorý je v mieste obvyklý, a to najmenej 1 rok pred dňom, ktorým sa pohrebisko zruší. Pritom sa užívatelia miest upozornia, ako sa naloží s ostatkami a príslušenstvom hrobu v prípade, že sa o ne sami v lehote najmenej do 6 týždňov odo dňa zrušenia pohrebiska nepostarajú.

(5) Cintorín možno zrušiť až po uplynutí tlecej doby od uloženia posledného mŕtveho. Na účely, pri ktorých je potrebné terén prehĺbiť, možno zrušený cintorín použiť až po uplynutí 20 rokov od posledného pohrebu; ak sa pritom príde na ostatky, uložia sa do zeme na vyhradenom mieste alebo sa spopolnia. Ak príslušný národný výbor neurčí inak, je možné na cintoríne, kde je zákaz pochovávania tel mŕtvych, ukladať aj naďalej urny s popolom.

(6) Ak ide o všeobecný záujem, po prevoze ostatkov na iný cintorín možno zrušiť cintorín aj pred uplynutím tlecej doby od uloženia posledného mŕtveho. Ak tlecia doba neuplynula, treba spolu s ostatkami previesť aj príslušenstvo hrobu (náhrobky, kríže, obrubníky a pod.). Náklady spojené s predčasným zrušením cintorína znáša organizácia, v záujme ktorej bol cintorín zrušený.

V. ODDIEL

KREMATÓRIÁ

§ 23

Zriadenie a správa krematórií

(1) Krematóriá zriaďujú a spravujú mestské národné výbory (v hl. m. SSR Bratislave obvodné národné výbory), ktoré môžu toto oprávnenie zveriť inej socialistickej organizácii. Príslušný krajský národný výbor určí pre krematórium spádové územie.

(2) V okolí krematória musí byť zriadený pás zelene, ktorého časti možno využiť na uloženie urien (urnový háj), prípadne na rozptylovú lúku.

§ 24

Vybavenie krematória

(1) Spaľovacie zariadenie krematória musí byť technicky vybavené tak, aby spopolnenie bolo rýchle a úplné bez viditeľného vývinu dymu. Popol musí byť čistý a biely.

(2) Pri každom krematóriu musí byť vhodné zariadenie na dočasné uloženie mŕtvych (chladiace boxy), dimenzované podľa spádovej oblasti krematória a priestory na dočasnú úschovu urien.

VI. ODDIEL

PREPRAVA MŔTVYCH A OSTATKOV

§ 25

Povolenie na prepravu

(1) Na prepravu mŕtvych a ostatkov (ďalej len „mŕtvych“) je potrebné povolenie, ak sa táto preprava nerobí priamo na príslušný cintorín alebo na miesto dočasného uloženia. Povolenie na prepravu mŕtvych vydáva prehliadajúci lekár alebo pitvajúci lekár, ktorý súčasne určí podmienky na jej uskutočnenie.

(2) Povolenie na spolpolnenie mŕtveho (§ 13) zahŕňa aj povolenie na jeho prepravu do určeného krematória.

(3) Pri preprave mŕtveho do cudziny je potrebný sprievodný list, ktorý musí obsahovať meno, priezvisko, povolanie a vek, miesto, deň a príčinu smrti mŕtveho. Tento sprievodný list vydáva prehliadajúci lekár. Overený preklad sprievodného listu zo slovenského alebo českého jazyka do niektorého jazyka najviac používaného na trase prepravy si zaobstará ten, kto o prepravu žiada. V prípade úmrtia na karanténnu chorobu je prehliadajúci lekár povinný upovedomiť okresného hygienika a riadiť sa jeho pokynmi o ďalšom zaobchádzaní s mŕtvym.

(4) Pri preprave z cudziny alebo pri prevoze mŕtveho územím ČSSR vydáva sprievodný list československý zastupiteľský úrad, ak ustanovenia medzinárodných dohôd, ktorými je ČSSR viazaná, neustanovuje inak.

(5) Povolenie na prepravu alebo sprievodný list na prepravu mŕtvych nemožno vydať, ak by preprava ohrozovala všeobecný zdravotný záujem. Prepravu osôb zomretých na karanténnu chorobu možno povoliť na základe súhlasu okresného hygienika.

(6) Na prepravu urien so spolpolnenými ostatkami netreba povolenie ani sprievodný list.

§ 26

Preprava

(1) Ak lekár pri prehliadke mŕtveho nariadi patologickú alebo súdnolekársku pitvu, prepravu tela mŕtveho zaobstaráva a náklady na túto prepravu do zdravotníckeho zariadenia, kde sa vykoná pitva, znáša príslušný okresný ústav národného zdravia (Ústav národného zdravia mesta Bratislavy), v obvode ktorého osoba zomrela alebo sa našlo telo mŕtveho. Náklady na patologickú alebo súdnolekársku pitvu povolenú riaditeľom zdravotníckeho zariadenia (§ 6) znáša ten, kto o ňu požiadal.

(2) Prepravu tela mŕtveho na súdnu pitvu zabezpečuje a náklady uhrádza orgán, ktorý pitvu nariadil. Ústav národného zdravia nezabezpečuje prepravu mŕtvych na vykonanie súdnej pitvy, aj keď sa táto v ňom vykonala.

(3) Prepravu mŕtvych, u ktorých nebola nariadená pitva, a prepravu mŕtvych po pitve zabezpečuje organizácia vykonávajúca pohrebné služby. Náklady na prepravu znáša ten, kto obstaráva pohreb. Ak takej osoby niet, náklady znáša príslušný národný výbor.

(4) Pri preprave po železnici sa musí rakva s telom mŕtveho prevážať v osobitnom uzavretom vagóne.

(5) Pri preprave rakvy s telom mŕtveho motorovým vozidlom možno používať iba vozidlo pohrebnej služby, v mimoriadnych prípadoch vozidlo inej organizácie na tento účel určené a prispôbené.

(6) Pri preprave lietadlom sa telo mŕtveho prepravuje v leteckej rakve.

(7) Podrobnejšie podmienky sú ustanovené v prepravných poriadkoch; inak ich určuje príslušný národný výbor. Pri preprave do cudziny sa postupuje podľa medzinárodnej dohody.⁶⁾

VII. ODDIEL SPOLOČNÉ A ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

§ 27

Zrušuje sa vyhláška Ministerstva zdravotníctva č. 47/1966 Zb. o pohrebníctve.

§ 28

Táto vyhláška nadobúda účinnosť 1. júlom 1985.

Minister:

Prof. MUDr. Matejíček DrSc. v. r.

- 1) § 116 Občianskeho zákonníka.
- 2) Tlačivo ŠEVT 14 195 05 „List o prehliadke mŕtveho“ a smernice Ministerstva zdravotníctva č. 46/1963 Zb. NV o používaní listu o prehliadke mŕtveho.
- 3) Tlačivo ŠEVT 14 168 0.
- 4) § 115 zákona č. 141/1961 Zb. o trestnom konaní súdnom (Trestný poriadok) v znení neskorších predpisov (úplné znenie vyhlásené pod č. 148/1973 Zb.).
- 5) Vyhláška Ministerstva zdravotníctva SSR č. 65/1972 Zb. o ochrane zdravia pred ionizujúcim žiarením.
- 6) Medzinárodná dohoda o preprave mŕtvol dojednaná v Berlíne z 10. februára 1937 vyhlásená pod č. 44/1938 Zb.

